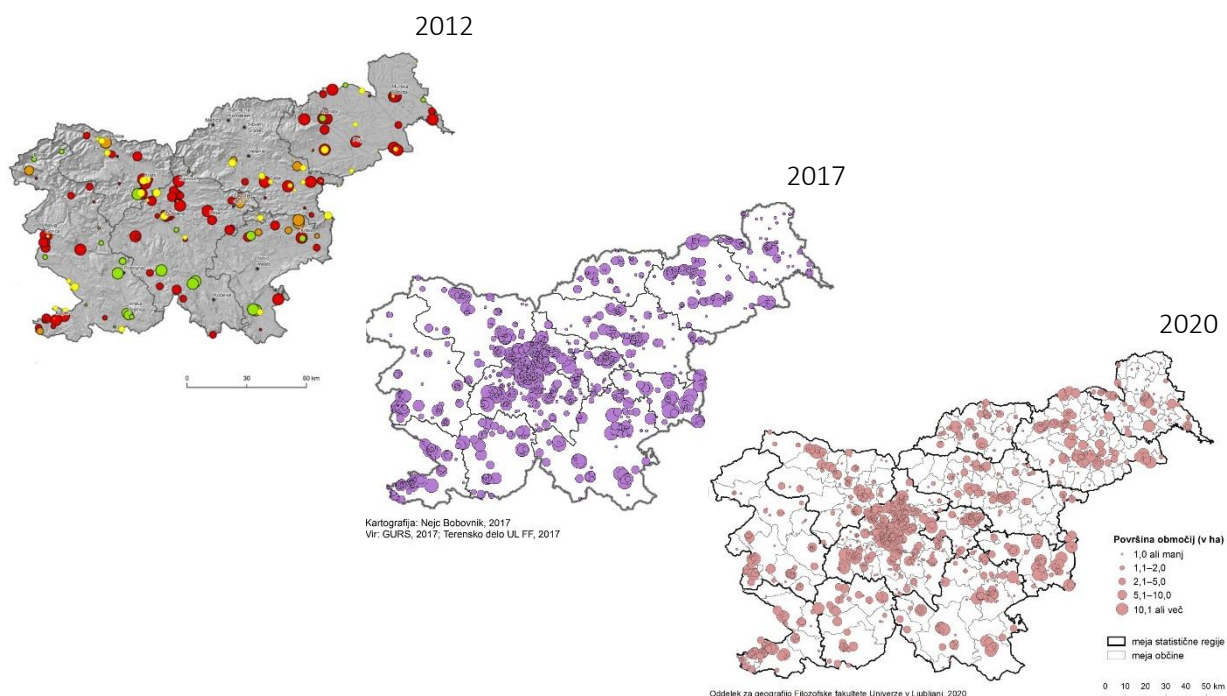

Navodila za ažuriranje baze funkcionalno razvrednotenih območij (FRO) 2022

Pripravili: Barbara Lampič in Lea Rebernik

Oddelek za geografijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

Ljubljana, julij 2022

V Sloveniji leta 2022 poteka **drugo ažuriranje** podatkovne in prostorske **baze funkcionalno razvrednotenih območij (FRO)**, ki se izvaja za potrebe Ministrstva za okolje in prostor (MOP), saj se bodo podatki v prihodnje vključili v Evidenco stavbnih zemljišč (ESZ). Strokovno delo vodimo in usmerjamo na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete UL.

Tudi tokrat (tako kot v letih 2019/20) bomo za ažuriranje baze uporabili aplikacijo ArcGIS Online. Vsi naslovniki (predstavniki občin) ste lepo naprošeni, da **v svoji občini preverite prisotnost in stanje FRO** in v aplikacijo (povezava v nadaljevanju) **vnesete spremembe** oziroma zarišete morebitna **nova FRO**.

Kaj je naloga predstavnika občine?

1. **Preveritev stanje na vseh obstoječih FRO v občini** – v aplikaciji izberete svojo občino in s klikom na lokacijo preverite obstoječe podatke, stanje na FRO (naši zadnji podatki).
2. Za vsako FRO, kjer so se razmere spremenile, **dopišete podatke o aktualnem stanju**: s klikom na urejevalnik pričnete z vnosom podatkov. Ko dopolnite relevantne rubrike, podatke za lokacijo shranite.
3. Če v občini poznate **morebitno novo FRO**, ga kot poligon **zarišete v aplikaciji**, natančen zaris območja (po parcelah natančno) pa posreduje na naslov RCGEO@ff.uni-lj.si.
4. Če je mogoče, za nova FRO in na območjih sprememb zagotovite **fotografije aktualnega stanja** oziroma kakršnokoli drugo gradivo o območju.
5. Po zaključku aktivnosti Vas prosimo, da nas **preko e-pošte obvestite, da ste zaključili z delom**.
6. V kolikor ocenjujete, da vam **ažuriranje podatkov preko aplikacije ne ustreza, nam prosim sporočite** – o stanju na lokacijah se bomo pogovorili, spremembe pa bomo v aplikacijo vnesli skupaj oziroma bodo to aktivnost izvedli strokovni sodelavci.

Vse vnose informacij v aplikacijo bo FF UL spremljala sproti, preko pregledovalnika. Ob nejasnostih, pomanjkljivostih ipd. vas bomo v najkrajšem možnem času kontaktirali. **Večje spremembe in nova FRO bomo tudi tokrat dodatno preverili na terenu.**

Navodila so pripravljena v dveh kratkih sklopih. **Prvi sklop** je namenjen vsem, ki ste se že seznanili z delovanjem aplikacije. V preglednici (1) so opisani in obrazloženi atributi, katerim je potrebno ob spremembah na FRO oziroma ob poročanju o novi lokaciji FRO pripisati podatke.

Drugi sklop navodil je namenjen tistim, ki se prvič srečujete z aplikacijo (ali pa ste pri njeni uporabi nekoliko negotovi). Uporaba je enostavna. Osnovni koraki in funkcionalnosti so opisani in grafično ponazorjeni, kar vam bo olajšalo vnos sprememb.

Popisovalec naj v aplikaciji izpolni le tiste rubrike, kjer je prišlo do sprememb oziroma so obstoječi podatki o FRO pomanjkljivi. Nekatera polja so obvezna, nekateri podatki pa so v aplikaciji »zamrznjeni« in se jih ne da urejati, namenjeni so vpogledu v obstoječe stanje na FRO (informacije posredovane v preteklosti oziroma smo jih dopolnili iz različnih virov). Aplikacija dopušča tudi dodajanje priponk (npr. fotografij lokacij, drugih datotek). Vsak naslovník naj ureja le podatke za FRO v svoji občini.

V večini primerov boste s pregledom podatkov in z dopolnjevanjem opravili razmeroma hitro. Za vsa morebitna tehnična in vsebinska **pojasnila ter za pomoč pri ažuriranju** nas lahko kontaktirate preko **telefona (01/241 12 58), vsak delovni dan (med 9:00 in 13:00) ali preko elektronske pošte RCGEO@ff.uni-lj.si.**

Sklop 1: Kratka vsebinska pojasnila za lažji vnos sprememb

Definicija funkcionalno razvrednotenega območja (FRO): je nezadostno izkoriščeno ali zapuščeno območje z vidnim vplivom predhodne rabe in zmanjšano uporabno vrednostjo.

Osnovna kriterija za določitev FRO: a) območje mora biti vsaj v določenem obsegu opuščeno, brez funkcije in b) minimalna velikost območja je 5000 m² oz. 2000 m² v mestnih naseljih.

Na osnovi te definicije se vnašalec podatkov lažje odloči, če katero od trenutno v bazo vključenih območij po oceni ne sodi več v evidenco (predlog izbrisa) oziroma če se na območju občine nahaja kakšno podobno, funkcionalno razvrednoteno območje, ki ni vključeno v bazo (predlog novega FRO).

Preglednica 1: Opis atributov FRO in dodatna vsebinska pojasnila za vnos sprememb.

št.	atribut FRO	opis atributa in dodatna pojasnila
1	ID FRO	Identifikacijska številka območja <i>(se ne ureja)</i>
2	Ime FRO	Ime območja <i>(se ne ureja)</i>
3	Površina FRO (v ha)	Velikost območja v hektarih (ha) <i>(se ne ureja)</i>
4	Predlog spremembe imena, novo ime FRO	V primeru, da vnesete novo FRO, tukaj zapišete predlog imena območja.
5	Ime popisovalca	Ime in priimek popisovalca
6	Kontakt popisovalca	Telefonska številka in/ali e-mail popisovalca (v primeru, da o FRO potrebujemo dodatne informacije).
7	Datum zadnjega ažuriranja	Na koledarju izberete datum vnosa podatkov.
8	Občina	Občina v kateri leži FRO <i>(se ne ureja)</i>
9	Regija	Statistična regija v kateri leži FRO <i>(se ne ureja)</i>
10	Tip FRO	Obstoječi tip FRO <i>(se ne ureja)</i>
11	Podtip FRO	Obstoječi podtip FRO <i>(se ne ureja)</i>
12	Predlog spremembe tipa FRO	V primeru, da se je tip FRO spremenil (gre za zadnjo dejavnost na območju) izberete nov tip, drugače izberete kategorijo »ni spremembe tipa FRO«. Priloga 1: Seznam tipov in podtipov FRO
13	Predlog spremembe podtipa FRO	V primeru, da se je podtip FRO spremenil izberete nov podtip, drugače izberete kategorijo »ni spremembe podtipa FRO«.
14	Stopnja opuščeniosti FRO	Obstoječa stopnja opuščeniosti FRO <i>(se ne ureja)</i>
15	Predlog spremembe stopnje opuščeniosti FRO	V primeru, da se je stopnja opuščeniosti spremenila, na spustnem seznamu izberete novo stopnjo opuščeniosti. Če je prišlo do oživitve dela območja, se je stopnja opuščeniosti zmanjšala. V določenih primerih pa lahko na podlagi vaše informacije tudi spremenimo obseg FRO (izločimo del ki je v funkciji). Prosimo, da to pojasnite v zaključnem komentarju. Če do sprememb ni prišlo izberete kategorijo »ni spremembe stopnje opuščeniosti«. Priloga 2: Opis stopnje opuščeniosti
16	Leto opustitve dejavnosti	Leto v katerem je prišlo do opustitve dejavnosti na FRO <i>(se ne ureja)</i>
17	Letnica opustitve dejavnosti na FRO (dopiši, popravi)	Leto opustitve dejavnosti na FRO je marsikje pomanjkljiv podatek, zato prosimo, da to informacijo preverite in dopolnite kdaj je prišlo do opustitve dejavnosti.

št.	atribut FRO	opis atributa in dodatna pojasnila
18	Vzdrževanost / Fizična degradacija	<i>Obstoječa vzdrževanost FRO (se ne ureja)</i>
19	Predlog spremembe vzdrževanosti / stanja FRO	<i>V primeru, da se je fizično stanje na FRO spremenilo, na spustnem seznamu izberete novo stopnjo vzdrževanosti/fizične degradacije. Če do sprememb ni prišlo, izberete kategorijo »ni spremembe stopnje vzdrževanosti«.</i>
20	Vzdrževanost / stanje FRO (opis)	<i>Tukaj podrobneje opišete stanje območja (npr. urejenost okolice, morebitno odlaganje odpadkov, potek obnovitvenih del, stanje fasade, strešne kritine idr.).</i>
21	Ali so prepoznane spremembe na FRO?	<i>Na spustnem seznamu izberete do kakšnih sprememb je prišlo na FRO od zadnjega stanja. Priloga 3: Spremembe na FRO</i>
22	Leto zaznanih sprememb	<i>Zapišete leto v katerem je prišlo do prepoznanih sprememb (npr. kdaj se je začela gradnja, kdaj se je del območja oživil, kdaj so se objekti na FRO porušili ...).</i>
23	Prepoznane spremembe (opis)	<i>Podrobneje opisno pojasnite, do kakšnih sprememb je prišlo na območju (glede na preteklo stanje) (npr. na območju potekajo gradbena dela, območje se aktivno oživlja (če je znano navedite tudi konkretno načrtovano dejavnost), na območju so porušili objekte, območje je v slabšem fizičnem stanju, objekti so še bolj propadli idr.).</i>
24	Nova dejavnost na FRO	<i>V primeru, da se je območje v celoti revitaliziralo in se je na lokaciji vzpostavila nova dejavnost, s spustnega seznama izberete ustrezno kategorijo dejavnosti na območju.</i>
25	Nova dejavnost na FRO (opis)	<i>V primeru, da se je na lokaciji vzpostavila nova dejavnost, jo na kratko opišete.</i>
26	Leto oživitve, sanacije FRO	<i>V primeru, da se je na območju vzpostavila nova dejavnost, napišete leto oživitve območja.</i>
27	Načrtovani razvoj na FRO	<i>S spustnega seznama izberete kakšni so načrti za oživitev in razvoj na FRO. V primeru, da je FRO oživljeno, že v funkciji, izberete kategorijo »ni relevantno«.</i>
28	Načrtovani razvoj na FRO (opis)	<i>Podroben opis načrtovanega razvoja (katera dejavnost se namerava vzpostaviti na območju, kakšni so načrti idr.). V primeru, da je FRO oživljeno, te kategorije ne izpolnite.</i>
29	Razvojne ovire (opis)	<i>Pojasnite razvojne ovire, ki onemogočajo oživitev FRO (npr. neurejeno ali razdrobljeno lastništvo, varstveni režimi, pomanjkanje financ, sprejetje OPPN idr.). V primeru, da je FRO oživljeno, te kategorije ne izpolnite.</i>
30	Predvidena časovna dimenzija oživitve, sanacije FRO	<i>Ocenite, kakšen je predviden čas oživitve FRO (spustni seznam). V primeru, da je FRO oživljeno, izberete kategorijo »ni relevantno«.</i>
31	Komentar popisovalca o območju in evidentiranih spremembah	<i>Tukaj vnesete vse dodatne komentarje in informacije o območju (npr. terenska opažanja, dodatne informacije o območju, o spremembah lastništva ipd.), ki so lahko relevantne za nadaljnje upravljanje s FRO.</i>

Priloga 1: Seznam tipov in podtipov FRO

ID	Tip FRO	Podtip FRO
1	FRO kmetijske dejavnosti	1.1 FRO stanovanjsko-kmetijskih objektov
		1.2 FRO kmetijske proizvodnje
		1.3 FRO druge kmetijske dejavnosti
2	FRO trgovine in storitev	2.1 FRO javnih storitev
		2.2 FRO poslovne, trgovske in drugih storitvenih dejavnosti
		2.3 FRO starega mestnega ali vaškega jedra
3	FRO turizma, gostinstva, športa in rekreacije	3.1 FRO turističnih in gostinskih dejavnosti
		3.2 FRO za šport in rekreacijo
		3.3 FRO drugih športnih in rekreacijskih dejavnosti
4	FRO za industrijo, obrt in skladiščenje	4.1 FRO za industrijo in obrt
		4.2 FRO za skladiščenje
5	FRO obrambe, zaščite in reševanja	/
6	FRO pridobivanja in izkoriščanja mineralnih surovin	6.1 FRO gramozne jame
		6.2 FRO kamnoloma, peskokopa
		6.3 FRO ostala območja pridobivanja mineralnih surovin
		6.4 FRO rudnika
7	FRO infrastrukture	7.1 FRO okoljske infrastrukture
		7.2 FRO ostale gospodarske infrastrukture
		7.3 FRO transporta in logistike
		7.4 FRO zelenih površin v javni rabi
8	FRO prehodne rabe	8.1 FRO opuščena gradbišča
		8.2 FRO značilne prehodne rabe
9	FRO za bivanje	9.1 FRO nedograjenih stanovanjskih območij
		9.2 FRO starih dotrajanih stanovanjskih območij

Priloga 2: Opis stopnje opuščeniosti

1. **ni spremembe stopnje opuščeniosti:** stanje na območju se glede opuščeniosti ni spremenilo.
2. **povsem opuščeno:** celotno območje je v celoti opuščeno, ne izvaja se nobena dejavnost.
3. **pretežno opuščeno** (od 50 do 99 %): na območju FRO se v delu odvija dejavnost, večji del (celotne površine FRO) pa ostaja opuščeno, brez funkcije.
4. **delno opuščeno** (od 10 do pod 50 %): manjši del FRO je opuščeno, brez funkcije, na večjem delu pa se izvajajo določene dejavnosti. Minimalen delež opuščeniosti območja je 10 %.

Priloga 3: Spremembe na FRO

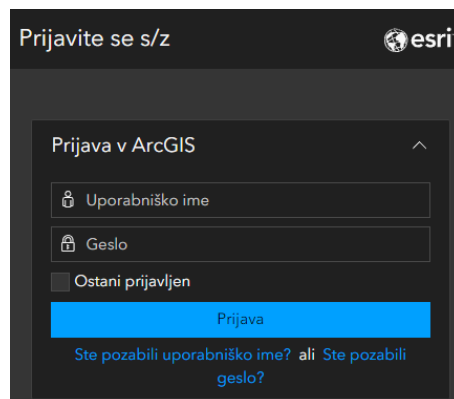
1. **ni sprememb:** nobene zaznane fizične spremembe ali nove informacije o območju.
2. **dopolnitev obstoječih podatkov:** dodana, dopolnjena kakšna informacija o območju, tudi v obliki komentarja, opisa.
3. **na FRO so spremembe:** zaznane so večje spremembe (fizične – npr. porušitev objektov, še večji obseg opuščeniosti, začetek gradnje na FRO, na delu območja nova dejavnost, izrazito večja zaraščeniost ...)
4. **FRO je ponovno v funkciji, predlog izbrisa:** to kategorijo označimo takrat, ko na območju že poteka nova dejavnost.
5. **novo FRO:** zaris povsem novega funkcionalno razvrednotenega območja.

Da boste lažje prepoznali območja FRO v svoji občini ter pribeležili spremembe na izbranih lokacijah, vam je v procesu ažuriranja v dodatno pomoč **povezava na pregledovalnik FRO** zgolj za pregledovanje fotografij (*povezava za javnost ni dostopna*).

Sklop 2: Osnovna navodila o uporabi aplikacije in navodila za dodajanje novih območij

Aplikacija je izdelana v okolju ArcGIS Online. Do aplikacije lahko dostopate preko posredovane povezave, pri čemer je potrebna prijava z uporabniškim imenom in geslom, ki ste ju prijeli v tem dokumentu. Uporabniško ime in geslo sta namenjena izključno za namene projekta, zato je prepovedana vsakršna delitev dostopa osebam, ki ne sodelujejo v projektu.

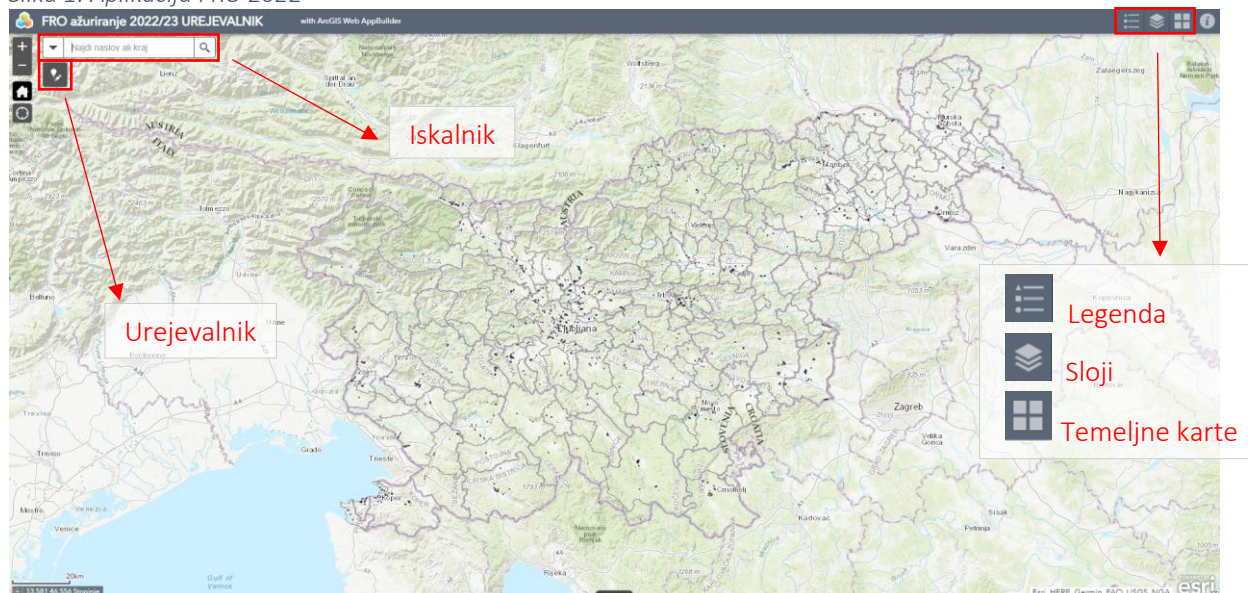
Ko odprete spletno povezavo, se vam pojavi okno, kamor vpišete uporabniško ime in geslo. Po pravilnem vpisu se vam odpre aplikacija. Točen obseg prikaza je odvisen od formata in velikosti vašega zaslona.

1. Iskanje in pregled podatkov o FRO

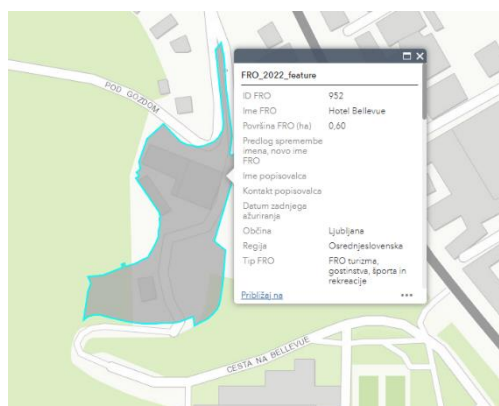
Znotraj aplikacije je na voljo več orodij za iskanje, pregled in urejanje FRO.

Slika 1: Aplikacija FRO 2022

Za iskanje točno določenega FRO ali točno določene občine lahko uporabite iskalnik v levem zgornjem kotu zaslona (iščete po imenu FRO ali po imenu občine).

Do pregleda podatkov o posameznem območju pridemo s klikom na območje, pri čemer se izbran element obrobi z modro barvo. Odpre se pojavno okno z obstoječimi informacijami o izbranem FRO.

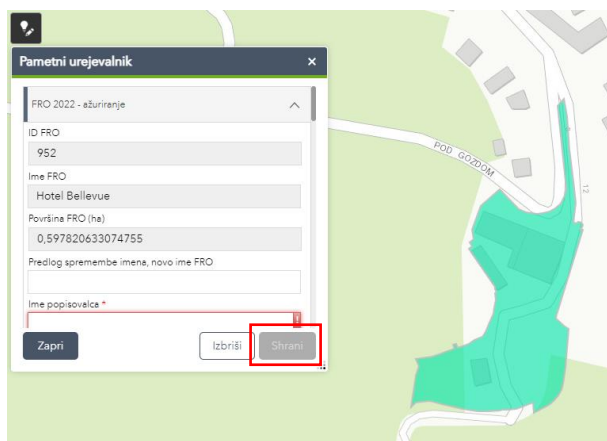
2. Urejanje podatkov o obstoječih FRO

Urejanje podatkov o FRO poteka z orodjem urejevalnik, ki ga najdete na vrhu zaslona, pod iskalnikom.

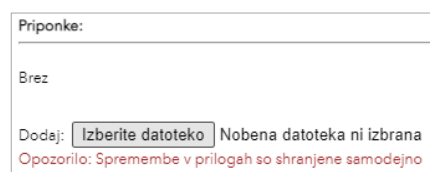
S klikom na gumb se vam odpre pojavno okno urejevalnika. Za začetek urejanja kliknete na želeno FRO, območje se obarva turkizno, v pojavnem oknu pa se izpišejo podatki, ki jih nato urejate.

Ko z urejanjem zaključite je potrebno v desnem spodnjem kotu pojavnega okna spremembe shraniti.

Nekatera polja v pojavnem oknu so označena z rdečo barvo, to pomeni, da jih je potrebno obvezno izpolniti, drugače ne boste mogli shraniti svojih vnosov.

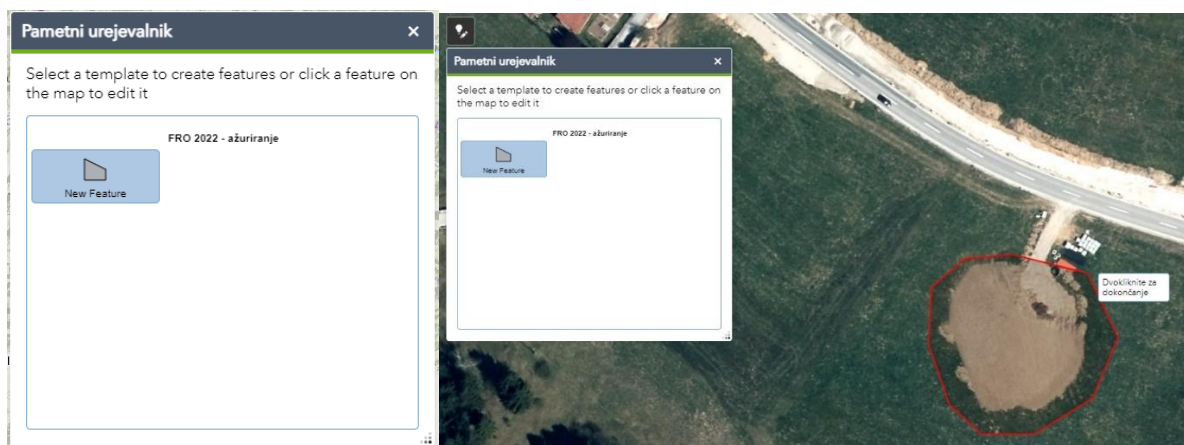
Vsakemu območju je mogoče dodajati tudi pripombe – fotografije aktualnega stanja na FRO. To storite na koncu pojavnega okna s klikom na »Izberite datoteko«, nato fotografijo poiščete in naložite v aplikacijo.

V kolikor se je spremenil obseg FRO morate območje nujno zarisati na podlago z zemljiškim katastrom in nam nov zaris posredovati po elektronski pošti (shp, pdf, skeniran zaris na roko) na RCGEO@ff.uni-lj.si.

3. Dodajanje novih FRO

Če ste na območju vaše občine prepoznali novo FRO, ga je potrebno kot poligon zarisati v aplikacijo. Pri tem za podlago obvezno uporabite satelitski posnetek (to storite v orodju »Temeljene karte«). Za zaris novega območja kliknete na urejevalnik in izberete znak »New Feature«, kar pomeni, da lahko začnete z zarisom območja.

Območje zarišete tako, da klikate po robu območja, zaris končate z dvojnimi klikom. Po tem se vam v pojavnem oknu urejevalnika prikažejo vsa polja za urejanje. Vnesete vse attribute, navede predlog imena novega FRO, dodate fotografije in shranite območje.

Tudi tu velja, da morate natančne meje FRO poslati zarisane na podlago z zemljiškim katastrom preko elektronske pošte (shp, pdf, skeniran zaris na roko) na RCGEO@ff.uni-lj.si. Nova območja na terenu fotografirajte in fotografije pripnite v aplikacijo (3–5 fotografij).